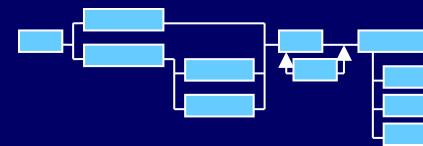

Pedagogická fakulta
Masarykovy university v Brně
Katedra pedagogiky

Pedagogická diagnostika

Mgr. Jana Kratochvílová, Ph.D.

Ústní zkouška

„Rozvinuté odpovědi na otázky učitele“

- Otázky různé hloubky
- Otázky různého zaměření – reprodukce poznatků, definice pojmů, vyjádření vztahů, hodnotících posouzení...
- Otázky otevřené, uzavřené
- Otázky v podobě problémových úloh

Ústní zkouška

Odpovědi

- **Volné odpovědi** – žák odpovídá na širokou otázku vcelku, učitel nezasahuje, analyzuje obsah dle kritérií
- **Plánovitě řízené** – dílčími otázkami. Zkouška sleduje zvládnutí struktury učiva, řešení problémových úloh, aplikaci. Zaměření na celek i části.
- **Kombinované odpovědi** – první část zkoušky volné samostatné odpovědi, další část řízena podle potřeby

Ústní zkouška

Plánování ústní zkoušky

- Formulovat cíl zkoušky
- Stanovit si scénář otázek (i možných odpovědí)
- Sledovat správnost, přesnost, srozumitelnost otázek
- Zamyslet se nad úrovní zkoušeného – taxonomie : nejen poznatky, ale i pochopení, aplikace, analýza, syntéza, hodnocení
- Otázky seřadit od nejjednodušší po nejnáročnější
- Maximálně 10 minut času

- Pozor – žák ví, z čeho bude zkoušen, jak a jak bude hodnocen!

Ústní zkouška

Na co dát pozor?

- Sledovat vědomostní struktury i celek – poznání v systému a v souvislostech
- Může být spojena s praktickými činnostmi – kresba, montáž, demontáž, řešení úloh...
- **Vyjít vstříc žákům**
 - možnost „nebýt zkoušen“
 - být zkoušen v lavici
 - vzít si židli
 - kooperativní skupinová zkouška

Ústní zkouška

Pozitiva

- **Osobní kontakt mezi učitelem a žákem**
- **Bezprostřední okamžité obousměrné reakce**
- **Rozvoj myšlení**
- **Rozvoj vyjadřování**

Ústní zkouška

Negativa

- Chudá myšlenková struktura (viz Bloomova taxonomie – často zaměřena na poznatky, fakta...)
- Velká časová náročnost
- Nezapojení ostatních žáků
- Subjektivita hodnocení, nízká míra objektivity
- Nejsou formulována kritéria pro hodnocení!!!
- Strach, stres
- Nerespektování indispozice žáka
- Handicap pro děti s vadou řeči...(nesprávná výslovnost, kóktavost...)
- Učitelova indispozice

Ústní zkouška

Sebereflexe ústní zkoušky (videozáznam)

- Co bylo tématem a cílem zkoušky?
- Měla zkouška nějakou myšlenkovou strukturu? Kolik otázek zkoušky zjišťovalo jen zapamatování informací?
- Jak byly formulovány úlohy zkoušky? Byly dostatečně srozumitelné, přesné, jednoznačné a pro žáky dosažitelné?
- Byla zkouška pro žáky zajímavá?
- Měla zkouška obtížnostní gradaci?
- Dodávala zkouška slabším žákům odvalu, nebo je odrazovala? Zvyšovala jejich sebedůvěru? Mohla spíše zlepšit, nebo spíše zhoršit vztah žáků k předmětu?
- Kolik času zkouška potřebovala a kolik informací poskytla učitelí? ↗

Písemná zkouška

Odpovědi na otázky či jiné zadání učitele v podobě:

- **Písemné – slovem, větou, diktátem, volným textem, vytvářením projektů, řešením problémů...**
- **Písemné – číslem, počítáním, matematickým důkazem s uvedením postupu, tabulkami**
- **Grafické – schematická kresba, obraz, výkres, mapa pojmů**
- **Kombinované**

Písemná zkouška

Typy písemných zkoušek

- **Časově nenáročné** – „Pětiminutovky“
postihují spíše vědomosti, zejména mechanické
(násobilka, letopočty...)
- **Časově náročnější** – 15-30 minut
postihují systémy i struktury poznatků

Písemná zkouška

Pozitiva

- Časová úspora – více žáků najednou
- Umožňují zařadit úlohy rozličného charakteru (porozumění, aplikace, analýza, hodnocení, syntéza, ...)
- Poskytují zpětnou vazbu učiteli o úrovni zvládnutí a pochopení
- Vyhovují více žákům s obtížemi při komunikaci

Písemná zkouška

Negativa

- Umožňují podvádění
- Pro některé žáky nepostačující čas
- Nepochopení zadání
- Časté a neohlášené
- Žáci se SPUCH v nevýhodě
- Nejsou-li kritéria - subjektivita hodnocení

Písemná zkouška

Zásada:

Zkoušíme to, co jsme naučili!!!

Ústní a písemná zkouška

- Literatura:
- ZELINKOVÁ, O. *Pedagogická diagnostika a individuální vzdělávací program*. Praha: Portál, 2001.
- MOJŽÍŠEK, L. a kol. *Teoretické otázky pedagogické diagnostiky*. Praha: Academia, 1987.
- KALHOUS, Z., OBST, O. a kol. *Školní didaktika*
- *Pedagogická diagnostika 93. Sborník referátů z mezinárodní konference*. Ostrava: PdF, 2003.

